TEXNIKA XAVFSIZLIGI BO'YICHA TRENINGLAR: XODIMLARNI TAYYORLASH VA ULARNING BILIMLARINI OSHIRISH USULLARI.

Jo’rayeva Odina O’tkir qizi Qashqadaryo viloyati, Muborak tuman texnikumi o’qituvchisi

Annotatsiya

Ushbu maqolada texnika xavfsizligi bo'yicha treninglar va xodimlarni tayyorlash usullari ko'rib chiqiladi. Mehnat muhofazasi va xavfsizlikni ta'minlashda xodimlarning bilim va ko'nikmalarini oshirishning ahamiyati, treninglar orqali erishiladigan natijalar va samarali tayyorgarlik usullari tahlil qilinadi. Maqola, tashkilotlarda xavfsiz ish muhitini yaratish va mehnat jarayonlarida xavflarni kamaytirish uchun zarur bo'lgan bilimlarni oshirishga qaratilgan.

Kalit so'zlar: Texnika xavfsizligi, treninglar, xodimlarni tayyorlash, mehnat muhofazasi, xavfsizlik, bilimlarni oshirish.

Kirish. Texnika xavfsizligi bo'yicha treninglar zamonaviy ish joylarida xodimlarning salomatligini va xavfsizligini ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. Har yili minglab insonlar ish joylarida turli xil xavf-xatarlar natijasida jarohatlanadi yoki halok bo'ladi. Shu sababli, xodimlarni tayyorlash va ularning bilimlarini oshirish, mehnat muhofazasi va xavfsizlikni ta'minlashda eng muhim omillardan biridir. Ushbu maqolada texnika xavfsizligi bo'yicha treninglarning ahamiyati, usullari va samaradorligi tahlil qilinadi.

Asosiy qism. 1. Texnika xavfsizligi bo'yicha treninglarning ahamiyati**.** Xodimlarni texnika xavfsizligi bo'yicha tayyorlash nafaqat ularning shaxsiy xavfsizligini ta'minlaydi, balki tashkilotning umumiy ish faoliyatini ham

yaxshilaydi. Treninglar orqali xodimlar ish joyidagi xavf-xatarlar haqida ma'lumot olishadi, shuningdek, favqulodda vaziyatlarda qanday harakat qilish kerakligini o'rganadilar. Bu esa, jarohatlanish va halok bo'lish holatlarini kamaytirishga yordam beradi.

2. Trening usullari. Texnika xavfsizligi bo'yicha treninglar turli usullar bilan o'tkazilishi mumkin. Ularning orasida:

• Nazariy treninglar: Xodimlarga nazariy bilimlarni berish uchun seminarlar va darslar o'tkaziladi.

• Amaliy mashg'ulotlar: Xodimlarga amaliy ko'nikmalarni o'rgatish uchun simulyatsiyalar va amaliyotlar tashkil etiladi.

• Video va multimediya materiallari: Xavfsizlikni ta'minlashga oid videolar va taqdimotlar orqali xodimlarga vizual materiallar taqdim etiladi.

• O'z-o'zini baholash: Xodimlar o'z bilimlarini baholash uchun testlar va anketalar orqali o'zlariga baho berish imkoniyatiga ega bo'lishadi.

3. Treninglarning samaradorligini oshirish. Texnika xavfsizligi bo'yicha treninglar tashkilotlar uchun juda muhimdir, chunki ular xodimlarning xavfsizlikni ta'minlash va jarohatlanish holatlarini kamaytirish borasidagi bilim va ko'nikmalarini oshirishga yordam beradi. Biroq, treninglarning samaradorligini oshirish uchun bir qancha muhim omillarni inobatga olish zarur. Trening dasturlarini ishlab chiqishda aniq maqsadlar belgilash juda muhimdir. Har bir trening sessiyasi uchun maqsadlar o'rnatilishi, xodimlar nimalarga erishishi kerakligi belgilanishi lozim. Bu, o'z navbatida, treningning mazmunini va usullarini tanlashda yordam beradi.

Treninglarni yanada samarali qilish uchun interaktiv usullarni qo'llash tavsiya etiladi. Guruh muhokamalari, rolli o'yinlar, simulyatsiyalar va amaliy

mashg'ulotlar orqali xodimlar o'z bilimlarini amalda qo'llay olishadi. Bu usullar xodimlarning faol ishtirokini ta'minlaydi va o'rganishni qiziqarli qiladi. Texnika xavfsizligi bo'yicha malakalarni oshirish doimiy jarayon bo'lishi kerak. Trening dasturlarini yangilab turish, yangi texnologiyalar va xavf-xatarlar haqida ma'lumot berish xodimlarning bilimlarini yangilab turadi. Shuningdek, davriy seminarlar va master-klasslar o'tkazish ham foydalidir.

Xodimlarning fikrlarini tinglash va ularni trening jarayonida jalb qilish muhimdir. Treningdan so'ng o'zaro fikr almashish sessiyalarini o'tkazish, xodimlarga o'z tajribalarini baham ko'rish imkonini beradi va treningning qanchalik samarali o'tganini baholashda yordam beradi. Texnika xavfsizligi bo'yicha malakalarni oshirish doimiy jarayon bo'lishi kerak. Trening dasturlarini yangilab turish, yangi texnologiyalar va xavf-xatarlar haqida ma'lumot berish xodimlarning bilimlarini yangilab turadi. Shuningdek, davriy seminarlar va master-klasslar o'tkazish ham foydalidir.

Treninglarning samaradorligini oshirish uchun bir nechta omillar muhimdir:

• Trening dasturlarini yangilash: O'zgarayotgan texnologiyalar va ish jarayonlariga mos ravishda trening dasturlarini yangilab borish.

• Xodimlarning fikrini inobatga olish: Treninglardan so'ng xodimlarning fikrlarini olish va ularni kelgusi treninglarda hisobga olish.

• Doimiy monitoring: Xodimlarning bilim darajasini doimiy ravishda monitoring qilish va zarur bo'lganda qo'shimcha treninglar o'tkazish. Treninglarning samaradorligini oshirish uchun ularni muntazam ravishda baholab turish zarur. Xodimlarning qobiliyatlari va bilimlarini baholash, treninglardan oldin va keyin testlar o'tkazish orqali amalga oshirilishi mumkin. Olingan natijalar asosida trening dasturlarini takomillashtirish imkoniyatlari ko'rib chiqilishi lozim. Xodimlarni

treninglarga jalb qilish uchun ularni motivatsiya qilish zarur. Rag'batlantirish tizimini joriy etish, masalan, muvaffaqiyatli o'tkazilgan treninglardan so'ng sertifikatlar berish yoki mukofotlar taqdim etish, xodimlarning ishtirokini oshiradi.

Xulosa. Texnika xavfsizligi bo'yicha treninglar xodimlarning bilimlarini oshirish va ularni xavfsiz ish muhitida ishlashga tayyorlashda muhim ahamiyatga ega. Tashkilotlarda xavfsizlikni ta'minlash uchun trening usullarini diversifikatsiya qilish, zamonaviy texnologiyalarni joriy etish va doimiy monitoring tizimini o'rnatish zarur. Bularning barchasi ish joyida xavfsizlikni oshirishga va xodimlarning salomatligini himoya qilishga xizmat qiladi. Texnika xavfsizligi bo'yicha treninglarning samaradorligini oshirish uchun aniq maqsadlar belgilash, interaktiv usullarni qo'llash, xodimlarning fikrlarini inobatga olish, doimiy yangilanish, monitoring va baholash tizimini o'rnatish hamda motivatsiya va rag'batlantirish mexanizmlarini joriy etish zarur. Ushbu omillarni hisobga olish orqali tashkilotlar xodimlarining xavfsizlik darajasini yanada oshirishi va jarohatlanish holatlarini kamaytirishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Mehnat kodeksi.
2. Mehnat muhofazasi asoslari: O'qituvchilar uchun qo'llanma. Tashkent, 2020.
3. Texnika xavfsizligi bo'yicha xalqaro standartlar (ISO 45001).
4. Xavfsizlikni ta'minlash bo'yicha treninglar: nazariy va amaliy jihatlar. Tashkent, 2021.
5. Ergonomika va mehnat muhofazasi: O'qituvchilar uchun qo'llanma. Tashkent, 2019.